

Debreceni Ítéltábla

Bhar.II.216/2022/6.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2022. június 8. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A tartási kötelezettség elmulasztásának vétsége miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2022. január 21. napján meghozott 4.Bf.440/2021/6. számú végzését helybenhagyja.

A harmadfokú végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Járásbíróság 14.B.1221/2019/40. számú ítéletével vádlottat a tartási kötelezettség elmulasztásának vétsége [Btk. 212. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette azzal, hogy az eljárás során felmerült büntetőügyi költség az állam terhére marad.

[2] Az ügyészi fellebbezés folytán eljáró Nyíregyházi Törvényszék 4.Bf.440/2021/6. számú ítéletével a Nyíregyházi Járásbíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlottat bűnösnek mondta ki tartási kötelezettség elmulasztásának vétségében [Btk. 212. § (1) bekezdés], és ezért öt év időtartamra próbára bocsátotta és kötelezte az ügyben felmerült büntetőügyi költség megfizetésére.

[3] A másodfokú bíróság ítéletét a másodfokú eljárásban megtartott nyilvános ülésen jelenlévő ügyész tudomásul vette, míg a vádlott és védője az ellen fellebbezést jelentett be elsődlegesen a vádlott felmentése érdekében, másodlagosan a Nyíregyházi Törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében, míg harmadlagosan a Nyíregyházi Törvényszék ítéletének oly módon történő megváltoztatása érdekében, hogy a vádlottal szemben a bíróság megrovást alkalmazzon.

[4] A fellebbezésében a vádlott védője felvetette, hogy összeegyeztethető-e az alkotmányossági követelményekkel az, hogy a Btk. 212. §-a nem teszi a büntetőjogi felelősség feltételeivé azt, hogy a sértett ténylegesen megkísérelje polgári jogi úton érvényesíteni a tartási követelését. A fellebbezésében kifejtett álláspont szerint ugyanis a büntetőjogi felelősség megállapításának csak akkor lehetne helye az ultima ratio elvére figyelemmel, ha a sértett mindezt megtette. Mindezeket túl felhívta a figyelmet arra, hogy 2019. április 17-én került sor a vádlottal szemben gyanúsítás közzétételére, ezért a gyanúsítás

közlésénél hat hónappal régebbi időre visszamenőleg az elmulasztott tartásdíj összegével kapcsolatban csak akkor kerülhetett volna sor büntetőjogi felelősség megállapítására, ha a tartásdíjra jogosult a követelés érvényesítésével alapos ok miatt késlekedett volna. Ennek tisztázására azonban sem a nyomozás, sem a bírósági eljárás során nem került sor. Mindezekon túl hivatkozott arra, hogy mint a vádlott által tartásra jogosult kiskorú személynek 2019. évben saját keresetéből adódóan jelentős jövedelme származott, így nem volt tartásra rászorulva, ami megdönti a Ptk. 4:214. § (1) bekezdése szerinti vélelmet, amely a kiskorú gyermektartásra való rászorultságát vélelmezi. A Nyíregyházi Törvényszék a tényállást jövedelmei tekintetében elmulasztotta tisztázni, továbbá nem is vette figyelembe a tartásra való rászorultság vélelmét megdöntő tényezőket, így jogsértő módon változtatta meg az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást.

[5] A felülbírálat során az ítéltábla mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a vádlott védőjének a másodfellebbezése joghatályos-e, vagyis alkalmas-e a harmadfokú eljárás megindítására. A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságával ellentétes döntése esetén. A másodfellebbezés törvényi előfeltétele a Be. 615. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a)-c) pontja szerint a bűnösség kérdésében való eltérés az első- és a másodfokú ítélet között.

[6] Megállapította az ítéltábla, hogy jelen ügyben a másodfellebbezésnek a Be. 615. § (2) bekezdés a) pontjában írt feltétele teljesült, hiszen a Nyíregyházi Törvényszék az első fokon felmentett vádlottnak mondta ki a bűnösségét.

[7] A felülbírálat során a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa) alpont értelmében a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, az ab) alpont szerint azon rendelkezését, melyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és a b) pontnak megfelelően az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[8] A fellebbezéssel tehát csak az ellentétes döntés, illetve a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezése vagy része támadható, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.

[9] A harmadfokon eljáró ítéltábla ellenőrizte, hogy az első- és másodfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat. Ennek során nem észlelt a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt ún. abszolút eljárási szabálysértést, amely a bíróságok ítéleteinek a Be. 625. § (2) bekezdésének a) pontjában előírt hatályon kívül helyezését indokolná. Vizsgálta azt is, hogy megvalósult-e bármely egyéb eljárási szabálysértés [Be. 618. § (1) bekezdés b) pont], de ilyet sem észlelt.

[10] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokon eljáró törvényszék által tett kiegészítéssel megállapított tényállás megalapozott és az a harmadfokú eljárásban is irányadó. [Be. 619. § (1) bekezdés]

[11] Helyesen észlelte a másodfokon eljáró törvényszék, hogy részben iratellenességben megmutatkozó, részbeni ténymegállapítási hiányossága van a járásbíróóság által megállapított tényállásnak.

[12] A másodfokú eljárásban az iratok alapján kiegészített tényállás mindenben megalapozott, az azt vitató, illetve kifogásoló védői jogorvoslat részben a bírói mérlegelést támadja, részben a büntetőjogi felelősség szempontjából irreleváns körülményre hivatkozik.

[13] A másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján törvényi kötelezettségének tett eleget azzal, hogy a tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette, figyelemmel arra, hogy a helyes tényállás az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő iratok tartalma, illetve ténybeli következtetés útján megállapítható volt.

[14] A megállapított tényekkel kapcsolatos bizonyítékok eltérő értékelésének tilalma a harmadfokú eljárásban a Be. 617. § folytán alkalmazandó Be. 593. § szerint ugyancsak tilalmazott megalapozott tényállás esetén, így a védő erre irányuló fellebbezése eredményre nem vezethetett.

[15] A megállapított tényállásból helyesen vont következtetést a Nyíregyházi Törvényszék a vádlott bűnösségére, bár kétséggel a vádlott terhére rótt, önhibából eredő tartási fizetési kötelezettség elmulasztása lényegesen rövidebb időtartamra és jelentősen alacsonyabb összegre vonatkozik, mint az a vádban szerepelt.

[16] A bíróság által megállapított és végrehajtható végrehajtási kötelezettsége a vádlottnak attól függetlenül fennállt, hogy volt-e bármilyen saját jövedelme a tartással érintett kiskorú személynek, ezzel kapcsolatban a vádlottat egyébként sem illette meg semmilyen mérlegelési jogkör a polgári ügyben hozott jogerős bírósági határozattal szemben. Ebből következően akár munkaviszonyból, megbízási viszonyból, öröklésből vagy egyéb forrásból jövedelme származik a kiskorú gyermeknek a bíróság által megállapított tartási kötelezettség továbbra is érvényes és irányadó, az a büntetőjogi felelősséget nem zárja ki.

[17] Az kétségtelen, hogy a kiskorú gyermek tartására a szülő a saját szükséges tartásának korlátozásával is köteles; ezt a rendelkezést nem kell alkalmazni, ha a gyermek indokolt szükségleteit munkával szerzett keresménye vagy vagyonának jövedelme fedezi, vagy a gyermeknek tartásra kötelezhető más egyenes ági rokona van [Ptk. 4:215. § (1) bek.].

[18] Az irányadó tényállás szerint a terhelt tartási kötelezettsége jogszabályon (Ptk.) alapuló jogerős és végrehajtható hatósági (Nyíregyházi Járásbíróság 23.P.22.565/2018/100. számú végzése) határozat alapján állt fenn, hiszen a polgári ügyben eljáró bíróság szükségképpen eldöntötte, hogy a gyermek a tartásra rászorul. Mindezt vádlott és későbbi megállapodása sem írta felül, csupán a teljesítés módjában egyeztek meg.

[19] A jogszabályon alapuló és végrehajtható hatósági határozat - amíg az hatályban van - köti a büntetőbíróságot, ezért a rászorultság hiányát nem, csakis az esetleges teljesítési - hiszen a Ptk. alapján az önhiba már része a tartási kötelezettség megállapíthatóságának -

önhibát vagy annak hiányát állapíthatja meg, s a büntetőbíróság maga bírálja el, hogy a terhelt követett-e el bűncselekményt.

[20] Amennyiben a terhelt részéről a tartási kötelezettség elmulasztásában teljesítési önhiba van - amit a bíróságok meg is állapítottak -, a terhelt büntetőjogi felelősséggel tartozik. Így van ez a jelen ügyben is. A teljesítési önhiba megállapítása esetén nem vonható olyan következtetés, hogy a terhelt a vádban felrótt tartási kötelezettség elmulasztását nem követte el, azaz a terhelt nem menthető fel bűncselekmény hiányában. BH2020.31

[21] Mindezen büntetőjogi felelősség teljesen független attól a körülménytől, hogy polgári peres úton vagy végrehajtás során érvényesített követelés esetén jogszabály meghatároz-e időkorlátot a követelés érvényesítésére.

[22] A bűnösségre vont következtetés mellett törvényesen mondta ki a vádlottat bűnösnek tartási kötelezettség elmulasztásának vétségében a Btk. 212. § (1) bekezdése alapján, és ezen minősítés mellett az értékelt büntetés kiszabási körülmények alapján ugyancsak törvényes a Btk. 79-80. §-ban meghatározott büntetési célok és büntetés kiszabási elvek érvényesüléséhez a próbára bocsátás intézkedés alkalmazása.

[23] A kifejtettekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a másodfokú bírósággént eljáró Nyíregyházi Törvényszék végzését a védelmi másodfellebbezések alaptalansága folytán a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

[24] A harmadfokú végzés elleni fellebbezést a törvény kizárja (Be. 615.§).

Debrecen, 2022. június 8. napján

Dr. Gömöri Olivér sk. tanács elnöke, Dr. Elek Balázs sk. előadó bíró, Dr. Horváth Péter sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 4.Bf.440/2021/6. sz. végzése a harmadfokú határozat által a mai napon jogerőre emelkedett.

Dr. Gömöri Olivér sk.

a tanács elnöke